

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Van
5.1.2.e

Datum
04 januari 2023

Referentie
35351844

Bijlagen

Intern OCW afgestemd
DUO

**Interdepartementaal
afgestemd**
BZK, BuZA

nota

Beantwoording Kamervragen GL over werkwijze DUO

Aanleiding

De leden Westerveld en Van der Lee (beiden GroenLinks) hebben vragen gesteld over de werkwijze van DUO naar aanleiding van twee nieuwsartikelen – één over paspoortsignalering en één over een specifieke casus rondom het niet tijdig aanleveren van diploma's voor het omzetten van de prestatiebeurs.

De vragen zijn tevens aan de minister van Buitenlandse Zaken gesteld, maar liggen niet op zijn beleidsterrein – de vragen zullen daarom niet mede namens de minister gaan. Paspoortsignalering ligt op het terrein van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De vragen zullen mede namens de stas verzonden worden.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de beantwoording te ondertekenen.

Toelichting

In de Kamervragen worden twee onderwerpen aangehaald – paspoortsignalering en een specifieke casus rondom het niet tijdig aanleveren van diploma's voor het omzetten van de prestatiebeurs.

Paspoortsignalering

Beantwoording vragen

- De vragen zijn gesteld naar aanleiding van een blog in het Nederlands Juristenblad, waarin wordt gesuggereerd dat DUO paspoortsignalering onrechtmatig inzet.
- In de Kamervragen wordt ingegaan op de bedoeling van de Paspoortwet en de mogelijkheden die deze biedt. Dit ligt op het terrein van BZK. In het kort:
 - o De Paspoortwet en specifiek artikel 22 bieden wel degelijk de mogelijkheid om ook mensen die zich reeds in het buitenland bevinden te signaleren. De wet is dus niet alleen bedoeld om te voorkomen dat mensen naar het buitenland vertrekken.
 - o DUO maakt dus gelegitimeerd gebruik van het instrument en doet dat ook zeer prudent. Er gelden ook strenge voorwaarden voor de inzet van paspoortsignalering.

Achtergrond

- Paspoortsignalering houdt in dat een debiteur opgenomen kan worden in het paspoortregister. Op het moment dat deze persoon een nieuw Nederlands paspoort aan wil vragen (bijv. bij de ambassade), wordt dit niet zo maar verstrekt. Er dient dan eerst contact te worden opgenomen met (in dit geval) DUO, waarna een nieuw paspoort – eventueel tegen een beperktere looptijd – wordt verstrekt.
- DUO mag paspoortsignalering alleen inzetten bij debiteuren die een betalingsachterstand hebben van meer dan € 5.000. Het gaat hierbij dus niet om de totale vordering, maar om een *achterstand*. Daarnaast moet er een gegronde vermoeden bestaan dat deze persoon in het buitenland is en zich daarmee onttrekt aan de betalingsverplichting in Nederland.

Datum

4 januari 2023

Casus omzetten prestatiebeurs

Beantwoording vraag

- De vraag betreft een oud student die niet tijdig het behalen van een (buitenlands) diploma heeft doorgegeven aan DUO waardoor de prestatiebeurs niet is omgezet in een gift.
- In de beantwoording geeft u aan dat de rechtbank uitspraak heeft gedaan dat er geen noodzaak is om de hardheidsclausule in te zetten. De oud-student heeft nu hoger beroep aangetekend.
- In de beantwoording wordt ook kort ingegaan op het doenvermogen van (oud-)studenten. De vraag is daarbij altijd in hoeverre onze verwachtingen van de capaciteiten van (oud-)studenten overeenkomen met de werkelijkheid.
- In dit specifieke geval wordt door de rechtbank gesteld dat de oud-student een plicht heeft om zich te informeren over de aan de prestatiebeurs verbonden voorwaarden en daar niet in voldoende mate aan heeft voldaan. Ook stelt de rechtbank vast dat de termijn die oud-studenten hebben om het diploma aan te leveren zeer ruim is.
- U geeft aan dat dat ons niet ontslaat van de plicht te bezien of de wetgeving nog past bij de huidige praktijk en kondigt aan een onderzoek te doen naar hoe de verschillende termijnen in de Wet studiefinanciering 2000 uitpakken.
- Alternatief zou kunnen zijn om de prestatiebeurs van deze debiteur toch om te zetten op grond van de hardheidsclausule ondanks de huidige uitspraak van de rechtbank. Wanneer we dat zouden doen, zou dat een precedent scheppen waardoor de termijn bij buitenlandse diploma's niet meer gehandhaafd kan worden. Dan zou in feite ook de wetgeving moeten worden aangepast. Daar is echter – op dit moment – geen aanleiding voor. U wordt geadviseerd dit niet te doen.

Achtergrond

- Om een prestatiebeurs omgezet te krijgen in een gift moet de student binnen 10 jaar na het eerst ontvangen van studiefinanciering (de diplomatermijn) een diploma behalen.
- Bij studenten die een diploma aan een Nederlandse hogere onderwijsinstelling halen wordt dit automatisch geregistreerd. Studenten die hun diploma aan een hogere onderwijsinstelling halen die dit niet automatisch aan DUO communiceren, moeten dit zelf aanleveren bij DUO. Daar hebben zij volgens de Wsf 2000 drie maanden de tijd voor. Op grond

van begunstigend uitvoeringsbeleid wordt voor buitenlandse diploma's een termijn van vijf jaar gerekend.

Datum

4 januari 2023

- In deze specifieke casus gaat het om een oud-student die een diploma in België heeft behaald en waarbij de termijn van vijf jaar is verlopen. De student heeft wel een diploma binnen de diplomatermijn behaald, maar heeft verzuimd deze op tijd met DUO te delen.
- DUO heeft meermaals geprobeerd contact te leggen met de oud-student, maar doordat hij waarschijnlijk zijn adresgegevens niet had geactualiseerd zijn de brieven niet aangekomen.
- De oud-student heeft een rechtszaak aangespannen, waarbij de rechter DUO in het gelijk heeft gesteld. De rechter stelt: *'Dat eiser niet op de hoogte was dat hij zijn diploma binnen vijf jaar na het verstrijken van de diplomatermijn moest indienen bij verweerder, valt hem toe te rekenen.'* en *'Eiser wist of kon redelijkerwijs weten dat hij met het ontvangen van een prestatiebeurs een studieschuld opbouwt en dat hieraan verplichtingen verbonden zijn.'*
- De oud-student heeft hoger beroep ingesteld. Het is nog niet duidelijk wanneer de zaak voor de rechter zal verschijnen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Nvt